

Odlingen av ängsväxter 2024

Föreningen Linköpings Ekopark

(senast uppdaterad 2024-10-10)

Föreningen har varje år de senaste sju åren odlat ängsväxter (delvis också andra) för utsättning i främst Tinnerö Eklandskap. I första hand för att berika slåtterängarna men även andra platser som kommunen ordnat för plantering av ängsväxter i reservatet. Detta görs även år 2024. I form av dagboksanteckningar beskrivs hur arbetet görs och framskrider. Liknande anteckningar har gjorts tidigare år.

Fröinsamling, tröskning och förvaring

Under sommaren och hösten 2023 samlades fröer från sammanlagt 68 olika arter av växter, varav ca 50 typiska ängsväxter rika på pollen som gillas av pollinerande insekter. Fröna från ettåriga växter såddes direkt på anvisad mark (ca 10 arter). Fröna från perenna och tvååriga växter tröskades först och förvarades sedan under hösten separat i mörkt utrymme med utetemperatur.

Alla frön har samlats in i närområdet vilket innebär att dessa är genetiskt anpassade till Tinnerös naturtyp. Ett par arters frön har dock hämtats ca en mil från reservatet.

Fröinsamlingen är beskriven i ett separat dokument där de olika arterna, tiden för insamlingen och platsen för insamlandet finns antecknade.

Sådd i krukor och stratifiering (köldbhandling)

Med stöd av tidigare erfarenheter påbörjades sådden av vissa arter redan i slutet av december år 2023 och pågick sedan under hela januari 2024 (se tabell 1 nedan). Krukorna fylldes först upp till ca 2/3 av krukans höjd med vanlig planteringsjord (när det gäller slåttergubbe användes i stället sur rhododendronjord). Därefter fylldes krukorna upp till brädden med såjord uppblandad med ca 10 % Perculite (små kulor av vulkanaska). Därefter genomfuktades jorden måttligt med hjälp av en sprayflaska. Fröna såddes sedan direkt på den fuktiga jorden. De mycket små fröna blandades före sådden med ca hälften finsand – detta för att lättare kunna så jämnare. De stora mörkgröende fröna täcktes sedan med ett tunt lager med såjord uppblandad med ca 10 % Vermiculite (små kulor av rostad lera). Mycket små ljusgröende frön (t.ex. blålocksfrön) täcktes endast med enbart Vermiculite (som är ljusgenomsläpplig). Därefter placerades krukorna i genomskinliga plastbackar som sedan placerades mörkt och kallt (stratifiering) i Fröbergets loge i avvaktan på kommande placering, varmt och ljusst vid fönstren inne i Fröberget torpstuga.

Som ”backup” placerades samtidigt några krukor med vädtklint, gullviva, åkervädd, ängsvädd, fältvädd, ängsskära, krissla, solvända, rödklint, nässelklocka och hässleklocka i ladugårdsfönstren. Detta om övrig odling skulle misslyckas. Dessa krukor får sedan stå där hela vintern och våren i dessa fönster – blir senare groning men oftast med lyckat resultat.

Alla frön från ärtväxter sandpapprades och blötlades (12 timmar) innan sådd i miniväxthus. Övriga frön såddes som vanligt utan någon särskild behandling förutom stratifiering ett par månader.

Tabell 1 (arter och datum för sådd i krukor och stratifiering)

18/12 vädtklint, gullviva

19/12 åkervädd, ängsvädd, fältvädd, ängsskära

20/12 krissla, solvända, rödklint, hässleklocka, nässelklocka

29/12 svinrot, stor blåklocka, axveronika

2/1 slåttergubbe, färgkulla

10/1 svartkämpar, mandelblomma, brudbröd, drakblomma

11/1 blåmunk, ängsklocka

12/1 liten blåklocka, backsippa, sommarfibbla, rotfibbla

- 23/1 ärtvicker, backvial, rosenvial, sötvedel, gråfibbla
- 24/1 skogsklocka, klasefibbla, rödfibbla, ängstoppklocka, smällglim
- 25/1 stallört, darrgräs
- 29/1 vitblära, tjärblomster, backnejlika, käringtand, johannesört (fyrkantig), ulltistel, blåeld, myskmalva, bergmynta, lungrot
- 31/1 getväppling, sandklint, mörkt kungsljus, lavendel, kungsmynnta, stäppsalia, kantnepeta, blodnejlika, stockros, digitalis, akleja, gulreseda, borstnejlika

Tabell 2 (omsådd)

- 14/3 bolmört, pimpinell, väddklint
- 12/4 väddklint
- 21/4 sötvedel
- 24/4 väddklint
- 7/5 väddklint

Uppflyttning till torpet för groning och tillväxt

Efter att de sådda krukorna stratifierats i nästan två månader i logen flyttades plastbackarna, med krukorna, upp till torpet enligt nedan angivna datum och platser. Innan fröna grott, och ännu inte erhållit något rotsystem, sprayvattnas krukorna till en början bara lite lätt så att det övre jordlagret ständigt hölls fuktigt. När fröna grott tillräckligt och fått rötter vattnades alltid direkt i backarna.

Tabell 3 (arter och datum för uppflyttningen till torpet)

- 20/2 väddklint, gullviva, ängsvädd, fältvädd, ängsskära, åkervädd, krissla, svinrot, hässleklocka, slättergubbe, axveronika, rödklint, solvända, nässelklocka, stor blåklocka, svartkämpe, mandelblom (flyttades till inre vinden där det finns en värmekälla som ger ca +12 graders rumtemperatur och dessutom är det dagsljus från ett större sydvästrikat fönster).
- 20/2 sommarfibbla, klasefibbla, brudbröd, drakblomma, ängstoppklocka, backsippa, rödfibbla, skogsklocka, liten blåklocka, gråfibbla (flyttades till yttre vinden där det inte finns någon värmekälla men dagsljus från litet nordriktat fönster).
- 20/2 backvial, ärtvicker, sötvedel, rosenvial (flyttas till nedre salen där det finns en värmekälla som ger ca +12 graders rumtemperatur och dessutom är det dagsljus från ett mycket stort sydvästrikat fönster).
- 4/3 De växter som 20/2 flyttades till yttre vinden flyttades till värmen (12 grader) i inre vinden.
- 4/3 blåeld, lungrot, myskmalva, vitblära, käringtand, sandklint, getväppling, kantnepeta, stallört, ängsklocka, stockros, darrgräs, ulltistel, rotfibbla, stäppsalia, gulreseda, tjärblomster, blåmunk, borstnejlika, kungsmynnta, lavendel, blodnejlika, akleja (flyttades från logen till torpets kallvind).
- 4/3 digitalis, smällglim, backnejlika, mörkt kungsljus, bergmynta, johannesört (flyttades till torpets nedre sal, +12 grader).
- 14/3 bolmört, pimpinell, väddklint (inre vinden).
- 13/4 väddklint

Växternas groning

När växterna börjat gro ökas mängden vatten som duschas ovanpå jorden. Först när rötterna börjat utveckla sig ordentligt vattnas försiktigt i botten på plastbacken. Om växtbelysningar finns tillgängliga så placeras dessa på plastbackarnas översida (timer kl. 06.00 – 20.00) – i övrigt placeras de grodda backarna nära fönstret. 14/3 flyttades de backar som stod i yttre vinden in i den inre. Samtidigt flyttades ett tiotal backar med de växter som grott tidigt och mycket, ut i den yttre vinden med en bygglampa, som belysning, reglerad med timer.

Tabell 4 (arter och datum för groningen)

- 4/3 åkervädd, axveronika, stor blåklocka, rödklint, ängsskära, svinrot, hässleklocka, färgkulla, svartkämpe, väddklint, rosenval, sötvedel (+12 grader)
- 6/3 krissla, gullviva, fältvädd, backval, ärtvicker (+14 grader)
- 8/3 skogsklocka, gråfibbla, ängsvädd (+15 grader)
- 11/3 backnejlika, smällglim, rödfibbla, liten blåklocka, nässelklocka (+14 grader)
- 12/3 sommarfibbla, klasefibbla (+14 grader)
- 14/3 mörkt kungsljus, bergmynta, digitalis, solvända, sandklint, borstnejlika, getväppling, käringtand (+16 grader)
- 18/3 johannesört (fyrekantig), stäppsvalvia, ängsklocka, ängstoppklocka, stockros, akleja, lavendel, gulreseda, vitblära, kungsmünta, blåmunk, slättergubbe (+17 grader)
- 7/4 de sådda växterna fortsätter vårdas och skötas om med mer eller mindre lyckat resultat. De växter som inte grott alls är bolmört, ulltistel, brudbröd och drakblomma. Av övriga växter har kungsmynta, kantnepeta, gullviva, slättergubbe och sötvedel grott dåligt men tillräckligt.
- 10/4 Många av växterna, framförallt väddväxter, blåklockor och fibblor har växt så mycket i backarna att de måste snarast omskolats i enskilda krukor. Föreningen beror främst på att det varit för kallt att sätta ut omskolade krukor ute. Frost på natten och bara några grader varmt på dagen. Krafttag måste vidtagas om växterna inte ska förväxa sig och därför inte vara möjliga att omskola.

Växternas omskolning

Före omskolningen av växterna härdas de i kortare perioder ute eller i ladugården – får då inte stå i solen eller för kallt – de ska vänja sig vid utetemperaturen undan för undan. Sedan placeras växterna en och en eller i tuvor (mindre växter som liten blåklocka, backnejlika mm) i nya plastkrukor. Väddklint som omskolades 10/4 har på grund av kylan förvarats mörkt i ladugården fram till 23/4 då de sattes ut längs husväggarna för att skyddas mot frosten men dessa plantor har varit så illa att många troligen kommer att vissna. Framöver kommer troligen utetemperaturen stiga så att växterna kan sättas ut från ladugården efter bara ett par dagars vistelse där och då är de fräschare.

I mitten av maj kan konstateras att många växter som omskolats i nya krukor vissnat – detta dels på att de satts ut för tidigt och på grund av bristande skötsel (på grund av sjukdom). Många växter har till viss del sparats i sina såkrukor så att nyplantering kan ske (noteras inte nedan) – det gäller främst sommarfibbla och åkervädd som vissnat i stor omfattning. Främst har väddklint vissnat men vad gäller den har omsådd skett.

Den 20 maj påbörjades omskolning av växter som dött i de krukor som tidigare omskolats. Ett stort antal sommarfibbla sattes på nytt i de krukor där växterna tidigare dött. Detta måste också göras med ett antal andra arter som till exempel väddklint och åkervädd och flera till. Nästan alla skogsklocka har dött efter omskolning och dessa kan inte omplanteras då det inte finns fler.

Tabell 5 (datum för omskolning, arter och antal i nysatta krukor)

10/4 väddklint 372 st

12/4 ärtvicker 78 st

16/4 rosenvial 48 st, backvial 24 st

21/4 backvial 24 st

23/4 åkervädd 149 st

25/4 käringtand 57 st

26/4 stallört 40 st

28/4 åkervädd 51 st, sommarfibbla 100 st, färgkulla 50 st, mörkt kungsljus 50 st, ängsskära 60 st, svinrot 27 st

1/5 ängsvädd 163 st, rödklint 82 st, smällglim 45 st, gråfibbla 98 st, stockros 20 st

3/5 stockros 40 st

5/5 skogsklocka 28 st, bergmynta 38 st, svartkämpe 18 st, liten blåklocka 150 st, rödfibbla 49 st

6/5 skogsklocka 34 st, pimpinell 15 st, gulreseda 20 st, akleja 32 st

9/5 hässleklocka 39 st

10/5 kantnepeta 6 st, borstnejlika 9 st

12/5 blåmunk 65 st, backnejlika 141 st, tjärblomster 51 st, fyrkantig johannesört 62 st, rotfibbla 81 st, 13/5 sötvedel 13 st

14/5 stor blåklocka 123 st, fältvädd 72 st

15/5 vitblära 140 st, nässelklocka 79 st

22/5 backsippa 96 st, lavendel 8 st, ängsklocka 126 st

2/6 sandklint 29 st, lungrot 11 st, blodnejlika 38 st, stäppsalia 20 st, ängstoppklocka 18 st, axveronika 29 st

9/6 väddklint 86 st, blåeld 23 st, gråfibbla 15 st

11/6 klasefibbla 56 st

15/6 sötvedel 26 st, kungsmynta 12 st

16/6 axveronika 62 st, fältvädd 10 st, liten blåklocka 20 st, svartkämpar 10 st

17/6 tjärblomster 26 st

19/6 väddklint 100 st

23/6 gullviva 130 st

30/6 getväppling 28 st, väddklint 40 st, solvända 20 st, färgkulla 15 st, hässleklocka 12 st, mandelblom 56 st

7/7 ängsskära 37, väddklint 10 st

14/7 ängsvädd 71 st, fältvädd 28 st

18/7 väddklint 102

28/7 ängsvädd 82 st

4/8 ängsvädd 33 st

29/8 slättergubbe 28 st

Växternas utplantering i området

Utplanteringen påbörjas med de ca 400 växter som varit jordslagna i trädgårdslandet under vintern och som överlevt. Dels i reservatet åt kommunen (tabell 6), dels på Fröbergets tomt (tabell 7) samt dels åter jordslagna i trädgårdslandet (tabell 8).

Tabell 6 (datum, arter och antal samt plats) – åt kommunen

19/5 slättergubbe 19 st (vid groddammen 100 m nord Fröbergets tomt)

22/5 väddklint 30 st (militärvägen vid Coop Stora)

5/6 jordslagna växter: väddklint 38 st, ängsvädd 30 st, åkervädd 40 st, gullviva 50 st, stor blåklocka 60 st, backsippa 30 st, svinrot 4 st, mandelblom 5 st, käringtand 3 st, fältvädd 10 st, fyrkantig johannesört 1 st, vitblära 4 st, axveronika 30 st, lungrot 10 st, solvända 10 st, mörkt kungsljus 8 st (tredje kullen från norr vid Alarp)

9/6 svartkämpe 10 st, vitblära 20 st, färgkulla 15 st, backnejlika 12 st, blåmunk 10 st, bergmynta 10 st, tjärblomster 12 st, smällglim 10 st, gråfibbla 18 st, backvial 9 st, rödfibbla 12 st (tredje kullen från norr vid Alarp)

12/6 smällglim 6 st, vitblära 15 st, gråfibbla 24 st, rödfibbla 11 st, backnejlika 24 st, backvial 9 st, tjärblomster 10 st, bergmynta 9 st, blåmunk 14 st, färgkulla 12 st, rödklint 11 st, mörkt kungsljus 11 st, sommarfibbla 12 st, käringtand 15 st (andra kullen från norr vid Alarp)

16/6 smällglim 8 st, vitblära 12 st, mörkt kungsljus 8 st, sommarfibbla 11 st, käringtand 15 st, gråfibbla 12 st, rödfibbla 8 st, tjärblomster 9 st, backnejlika 12 st, blåmunk 9 st, bergmynta 8 st (första kullen från norr vid Alarp)

19/6 backvial 6 st, smällglim 8 st, rödfibbla 5 st, gråfibbla 12 st, sommarfibbla 12 st, vitblära 12 st, tjärblomster 9 st, mörkt kungsljus 8 st, blåmunk 12 st, färgkulla 10 st, backnejlika 18 st, ängsskära 12 st, svartkämpe 6 st, fyrkantig johannesört 8 st (räddningstjänstens gamla övningsplats)

23/6 stallört 40 st (diket vid Fröbergets parkering)

26/6 ärtvicker 40 st (bergshöjden och ravinen nära Rosenkällas norra strand)

2/7 väddklint 10 st, ängsvädd 10 st (bakom stora skjutvallen)

3/7 väddklint 35 st, åkervädd 18 st, ängsvädd 8 st, gråfibbla 27 st, vitblära 36 st, fältvädd 16 st, käringtand 23 st, liten blåklocka 24 st, backnejlika 26 st, färgkulla 8 st, sommarfibbla 18 st, rotfibbla 18 st, sötvedel 15 st (de tre kullarna vid Alarp)

4/7 backnejlika 6 st, käringtand 4 st, gråfibbla 3 st, rödfibbla 2 st, blåmunk 2 st, sommarfibbla 2 st, tjärblomster 3 st, axveronika 2 st (trädgården vid Halshögas dagcenter)

7/7 fältvädd 18 st, väddklint 45 st, åkervädd 18 st, ängsvädd 15 st, gråfibbla 18 st, backnejlika 18 st, liten blåklocka 27 st, vitblära 24 st, axveronika 18 st, backvial 13 st, blåmunk 19 st, sommarfibbla 24 st, fyrkantig johannesört 14 st (de tre kullarna vid Alarp)

15/7 väddklint 30 st, ängsvädd 24 st (räddningstjänstens gamla övningsplats)

17/7 ängsskära 12 st, mörkt kungsljus 8 st, liten blåklocka 16 st, backnejlika 18 st, ängsvädd 18 st, åkervädd 20 st, väddklint 30 st, sommarfibbla 24 st, stor blåklocka 22 st, vitblära 20 st, axveronika 18 st, svartkämpe 12 st, fältvädd 17 st, gråfibbla 10 st,

fyrkantig johannesört 18 st, klasefibbla 16 st, myskmalva 6 st (de två kullarna vid Alarp som är närmast mot norr)

- 21/7 åkervädd 12 st, fältvädd 2 st, rödklint 8 st, gullviva 10 st, stor blåklocka 10 st, krissla 5 st, liten blåklocka 5 st, sötvedel 5 st, axveronika 5 st, klasefibbla 5 st (räddningstjänstens gamla övningsplats)
- 24/7 ängsvädd 26 st, väddklint 93 st, åkervädd 30 st, gullviva 12 st, ängsskära 9 st, fältvädd 24 st, backnejlika 6 st, tjärblomster 6 st (de tre kullarna vid Alarp)
- 28/7 väddklint 63 st, åkervädd 14 st, ängsvädd 18 st, sommarfibbla 15 st (kullarna vid Alarp)
- 31/7 ärtvicker 30 st fördelas på tre ställen (branten väster om Rosenkällavägen, branten vid avtagsvägen mot Rödberget och västra sidan om Rödberget)
- 4/8 ängsvädd 24 st, väddklint 63 st, åkervädd 24 st, sötvedel 15 st, kungsmymta 12 st, rödklint 18 st, (kullarna vid Alarp)
- 7/8 väddklint 63 st, åkervädd 19 st, johannesört 17 st, nässelklocka 27 st, getväppling 9 st, liten blåklocka 27 st, tjärblomster 9 st, mandelblom 27 st, smällglim 6 st, rotfibbla 6 st, klasefibbla 6 st, (kullarna vid Alarp)
- 11/8 väddklint 19 st, s blåklocka 27 st, gullviva 18 st, nässelklocka 9 st, klasefibbla 9 st, krissla 9 st, axveronika 9 st, ängsskära 9 st, rotfibbla 6 st, mörkt kungslus 9 st, rödklint 6 st, färgkulla 6 st, myskmalva 3 st, mandelblom 18 st, tjärblomster 9 st (kullarna vid Alarp)
- 19/8 sommarfibbla 1 st, rödfibbla 1 st, axveronika 2 st, liten blåklocka 2 st, solvända 2 st, tjärblomster 2 st, (trädgården vid Halshöga dagcenter)
- 23/8 mandelblom 2 st, fältvädd 3 st, mörkt kungsljus 1 st, krissla 2 st, svinrot 2 st, ängsskära 2 st, klasefibbla 1 st, färgkulla 1 st, sommarfibbla 1 st, rotfibbla 1 st, smällglim 1 st, vitblära 1 st, fyrkantig johannesört 1 st (Halshöga dagcenter)
- 25/8 väddklint 102 st, åkervädd 16 st, gullviva 45 st, stor blåklocka 16 st, ängsvädd 12 st, fältvädd 16 st, krissla 18 st, nässelklocka 18 st (kullarna vid Alarp)
- 27/8 väddklint 3 st, åkervädd 3 st, ängsvädd 3 st, nässelklocka 2 st, ängsklocka 2 st, ängstoppklocka 1 st (Halshöga dagcenter)
- 1/9 väddklint 48 st, åkervädd 8 st, ängsvädd 48 st, svinrot 9 st, axveronika 7 st, krissla 17 st, smällglim 6 st, gullviva 23 st, backsippa 5 st, ängsskära 11 st, färgkulla 7 st, rödklint 15 st, klasefibbla 3 st, getväppling 10 st, ängsklocka 8 st, bergmymta 2 st, tjärblomster 3 st, gråfibbla 5 st, mörkt kungsljus 1 st, solvända 6 st, rödfibbla 5 st, mandelblom 8 st, fyrkantig johannesört 2 st, (kullarna vid Alarp)

Tabell 7 (datum och antal samt plats) – på Fröbergets tomt

- 21/5 rosenvial 5 st (på källarbacken)
- 28/5 stockros 19 st (vid stenvuren bakom vinbärsbuskarna)
- 5/6 rosenvial 8 st (på källarbacken)
- 6/6 stockros 8 st (på källarbacken)
- 11/6 darrgräs 8 tuvor (runt om på tomten)
- 10/7 rosenvial 36 st (planteras i två grupper på olika ställen på tomten)
- 14/7 pimpinell 3 stånd (Fröbergets tomt – fornåkern)

18/8 gulreseda 22 st, blodnejlika 14 st, pimpinell 10 st (nygjord blomsterlist vid trädgårdslandet)
31/8 stockros 10 st, (vid stenmuren bakom vinbärsbuskarna)
14/9 ärtvicker 2 st, rosenval 2 st, sandklint 2 st (på olika ställen på tomten)
15/9 borstnejlika 6 st, lavendel 5 st, kantnepeta 5 st, pimpinell 1 st, gulreseda 2 st, blodnejlika 2 st
(trädgårdsdelen av Fröbergets tomt)
24/9 blodnejlika 4 st, pimpinell 1 st, akleja 2 st, gulreseda 4 st (Fröbergets tomt)
7/10 sötvedel 2 st, rotfibbla 5 st, ängsskära 5 st, åkervädd 1 st, färgkulla 1 st, vitblära 2 st,
smällglim 2 st, myskmalva 1st, ängsvädd 1 st (på olika ställen på tomten)

Tabell 8 (krukor med växter jordslagna i Fröbergets trädgårdsland)

29/9-6/10 åkervädd 20 st, ängsvädd 118 st, väddklint 89 st, nässelklocka 23 st,
krissla 21 st, gullviva 48 st, stor blåklocka 19 st, axveronika 6 st, klasefibbla 9 st,
svinrot 15 st, fältvädd 7 st, backsippa 13 st, slättergubbe 27 st, ängsskära 10 st,
mörkt kungsljus 3 st, liten blåklocka 21 st, ängstoppklocka 7 st, solvända 9 st.

Sammanställning av var de olika växterna planterats samt antal och arter

1) Sammanlagt har 2947 ängsväxter (41 arter) utplanterats på de stora nygjorda kullarna vid Alarp:

solvända 6 st, ängsklocka 8 st, svinrot 9 st, krissla 44 st, getväpling 19 st, nässelklocka 54 st, kungsmymta 12 st, myskmalva 9 st, klasefibbla 34 st, ängsskära 41 st, sötvedel 33 st, rotfibbla 30 st, liten blåklocka 94 st, sommarfibbla 104 st, rödklint 50 st, rödfibbla 36 st, backval 31 st, gråfibbla 114 st, smällglim 36 st, tjärblomster 53 st, bergmymta 29 st, blåmunk 52 st, backnejlika 116 st, färgkulla 48 st, svartkämpe 22 st, mörkt kungsljus 45 st, solvända 10 st, lungrot 10 st, vitblära 131 st, axveronika 82 st, fyrkantig johannesört 52 st, fältvädd 77 st, svinrot 4 st, käringtand 80 st, mandelblom 58 st, backsippa 125 st, stor blåklocka 125 st, gullviva 148 st, åkervädd 207 st, ängsvädd 199 st, väddklint 599 st

2) Sammanlagt har 257 ängsväxter (25 arter) utplanterats vid Räddningstjänstens gamla övningsplats:

krissla 5 st, klasefibbla 5 st, ängsskära 12 st, sötvedel 5 st, sommarfibbla 12 st, rödklint 8 st, rödfibbla 5 st, backval 6 st, gråfibbla 12 st, smällglim 8 st, tjärblomster 9 st, blåmunk 12 st, backnejlika 18 st, färgkulla 10 st, svartkämpe 6 st, mörkt kungsljus 8 st, axveronika 5 st, vitblära 12 st, fyrkantig johannesört 8 st, fältvädd 2 st, stor blåklocka 5 st, gullviva 10 st, åkervädd 10 st, ängsvädd 24 st, väddklint 30 st

3) Sammanlagt har 89 ängsväxter (29 arter) utplanterats vid Halshöga dagcenter:

ängstoppklocka 1 st, solvända 2 st, ängsklocka 2 st, krissla 2 st, nässelklocka 2 st, klasefibbla 1 st, ängsskära 2 st, rotfibbla 1 st, liten blåklocka 2 st, sommarfibbla 3 st, rödfibbla 3 st, gråfibbla 3 st, smällglim 1 st, tjärblomster 5 st, blåmunk 2 st, backnejlika 6 st, färgkulla 1 st, mörkt kungsljus 1 st, axveronika 4 st, vitblära 1 st, fyrkantig johannesört 1 st, fältvädd 3 st, käringtand 4 st, mandelblom 2 st, svinrot 2, stor blåklocka 3 st, åkervädd 3 st, ängsvädd 3 st, väddklint 3 st

4) Sammanlagt har 30 ängsväxter (1 art) planterats vid militärvägen nära Coop Stora: väddklint 30 st

5) Sammanlagt har 20 ängsväxter (2 arter) planterats vid stora skjutvallen:

väddklint 10 st, ängsvädd 10 st

6) Sammanlagt har 40 ängsväxter (1 art) planterats i diket vid Fröbergets parkering:

stallört 40 st

7) Sammanlagt har 19 ängsväxter (1 art) planterats vid groddammen ca 200 m norr om

Fröberget:

slåttergubbe 19 st

8) Sammanlagt har 70 växter (1 art) planterats i fyra skilda raviner i reservatet

ärtvicker 70 st

9) Sammanlagt har 465 ängsväxter (18 arter) rotslagits i Fröbergets trädgårdsland:

åkervädd 20 st, ängsvädd 118 st, väddklint 89 st, nässelklocka 23 st, krissla 21 st, gullviva 48 st, stor blåklocka 19 st, axveronika 6 st, klasefibbla 9 st, svinrot 15 st, fältvädd 7 st, backsippa 13 st, slåttergubbe 27 st, ängsskära 10 st, mörkt kungsljus 3 st, liten blåklocka 21 st, ängstoppklocka 7 st, solvända 9 st

10) Sammanlagt har 201 växter (både ängs- och trädgårdsväxter - 21 arter) planterats på Fröbergets tomt:

rosenvial 51 st, stockros 37 st, darrgräs 8 tuvor, pimpinell 15 st, gulreseda 28 st, blodnejlika 20 st, ärtvicker 2 st, sandklint 2 st, borstnejlika 6 st, lavendel 5 st, kantnepeta 5 st, akleja 2 st, sötvedel 2 st, rotfibbla 5 st, ängsskära 5 st, åkervädd 1 st, färgkulla 1 st, vitblåra 2 st,

ängsvädd 1 st myskmalva 1 st, smällglim 2 st,

Slutsummering

Växter satta åt kommunen

Alarps stora sandkullar	2947 st
Räddningstjänsten	257 st
Halshöga dagcenter	89 st
Militärvägen	30 st
Stora skjutvallen	20 st
Fröbergets parkering	40 st
Groddammen	19 st
Raviner	70 st
Antal:	3472 st

Växter satta på Fröbergets tomt	201 st
Jordslagna i trädgårdslandet	465 st
Skänkta till intresserade	200 st
Antal:	866 st
Summering:	4338 st

Slutkommentar

Förra hösten, vintern och nu under våren fick jag svårt att klara alla sysslor omkring växternas skötsel – detta på grund av vissa hälsoproblem. Med några andra medlemmars stöd fungerade det dock fortsatt bra under vårvintern med vattning och annan skötsel. När omskolning och viss utplantering skulle börja insåg jag att mer stöd, än sporadisk sammandragning för omskolning och plantering, behövdes. Därför startade jag den 25 april ett mail till, från början, 24 medlemmar (sedan kvarstod 18 medlemmar) som tidigare varit aktiva

vid plantering av ängsväxter. Dessa medlemmar meddelades med mail två gånger i veckan att söndagar och onsdagar kl. 13.00 skulle den som ville vara välkommen att delta i planteringen och annan sysselsättning med växterna. Detta har därefter fungerat bra - som mest har 10 medlemmar deltagit samtidigt men vanligast har 4 – 6 medlemmar deltagit. Då nästan all plantering för året nu är slutfört har dessa mail för tillfället upphört men planeras påbörjas igen när behov finns.

Vad gäller groningen av sådda frön i vintras lyckades vi inte få drakblomma, ulltistel, brudbröd och bolmört att gro. Övriga växter har vi lyckats driva upp i tillräcklig utsträckning - dock varierar resultatet som vanligt under olika år.

När det gäller omskolade växter som, i väntan på utplantering, placerades på Fröberget så har ”mördarsninglarna” varit väldigt besvärliga i år främst vad gäller vädtklint, backsippa, stor blåklocka och ängsvädd. Vad gäller hässleklocka blev det som tidigare år. Växten grodde bra och kunde omskolas men sedan tynade de sakta bort. Detta trots att vi varierade med olika jordsorter i krukorna – vi försökte bl.a med lundjord (jord helt baserad på multnade växtdelar) men denna fungerade inte heller.

Vid kontinuerlig uppföljning har konstaterats att vi i allmänhet lyckats bra med vår plantering. Tack vare gynnsamt väder, med regelbundet regn, har de flesta planterade växter överlevt. Dock har viss skadegörelse gjorts av hjortar som betar av och trampar ned växter på kullarna vid Alarp. Vidare har ”mördarsninglarna” i år, både vid uppodling på Fröberget och efter plantering på respektive platser, varit besvärliga (kullarna vid Alarp har dock varit relativt skonade).

Sammanfattningsvis konstateras att vårt odlingsarbete varit mycket lyckad med bra resultat och med stort stöd av våra medlemmar. Med samma stöd som i år bör det därför vara möjligt att fortsätta med liknande odling även nästa år och nästa års odling har ju redan påbörjats i och med att vi i sommar samlat in en massa frön från 61 olika arter av växter – främst ängsväxter.

Odlingsarbetet kräver dock en stor arbetsinsats, det goda resultatet uppmuntrar till fortsatt odling – inte minst med tanke på den stora ökningen av pollinerande insekter som skett under senare år vilket vårt arbete ju i högsta grad bidragit till. Dessutom förväntar vi oss som vanligt ett litet pengabidrag från kommunen. /Torparalf